

BLI EN CIRKULENT

En guide för konsumenter till hållbara och cirkulära produkter och tjänster
Version 1.0, maj 2021

Innehåll

Bakgrund	4
Den omvända konsumtionshierarkin	5
Använd det du har	5
Vårda det du har - inkl. laga och uppdatera	7
Dela, byt, hyr	11
Köp begagnat	18
Köp nytt	24
Referenser	26

**KLIMAT
2030**
VÄSTRA GÖTALAND
STÄLLER OM

Denna guide är framtagen av Västra Götalandsregionens och Länsstyrelsens kraftsamling
”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om” i samarbete med Science Park Borås

klimat2030.se

Bakgrund

Världens länder har enats om att bekämpa klimatförändringarna. Sverige har som mål att bli världens första fossilfria välfärdsland. Västra Götaland har ett av Sveriges tuffaste regionala klimatmål – att bli en fossiloberoende region till år 2030. I detta mål innefattas ett konsumtionsmål om att utsläppen från vår konsumtion ska minska.

Denna guide vill visa på möjligheter för att bli en mer hållbar och cirkulär konsument av sällanköpsvaror och framförallt varor med stor klimatpåverkan, så som exempelvis kläder och skor med även heminredning, fritidsartiklar och till viss del övrig konsumtion. Denna guide är ej en komplett sammanställning, utbudet är under kontinuerlig förändring och uppdatering.

Omställningen till ett mer hållbart samhälle är vår tids stora utmaning, som även rymmer stora möjligheter. Vi är i behov av nya lösningar som minskar utsläppen av växthusgaser och bidrar till att vi uppnår fler av de globala målen. Tempot i omställningen behöver höjas och fler måste samverka i omställningen. Näringsliv, offentlig sektor och inte minst medborgare måste ta större ansvar för klimatomställningen om vi ska uppnå målen. Det går åt rätt håll vilket vi kan se i de senaste årens konsumtionsutveckling. Trots att Sveriges konsumtion ökade med 25 procent mellan 2008 och 2015 minskade växthusgasutsläppen från konsumtionen med 14 procent¹. Denna minskning är långt ifrån tillräcklig för att nå klimatmålen, men visar att en omställning är möjlig med förändrade konsumtionsbeteenden och ett ökat utbud av cirkulära varor och tjänster.

Sällanköpsvaror, det vill säga de varor som konsumenterna köper med lägre frekvens än dagligvaruhandel, står för en stor andel av utsläppen från handeln. Högst i den kategorin ligger skor och kläder, fordon, leksaker, sport- och fritidsartiklar, möbler och inredning.

Sammanställningen i denna guide följer den omvända konsumtionshierarkin och aktörerna är indelade enligt:

- Kläder och skor
- Heminredning
- Fritidsartiklar
- Övrig konsumtion

Turkos text betyder Västra Götaland, butik/företag/initiativ ligger i Göteborg om inget annat anges.

Orange text betyder Sverige, det vill säga tjänster som finns i hela landet.

Den omvända konsumtionshierarkin

Använd det du har

Basen i dagens konsumtionspyramid är att köpa nytt, den absolut största mängden av konsumtion är nyproducerade varor. För att minska konsumtionens klimatpåverkan behöver vi få till den omvända konsumtionshierarkin. Där använder man det man har så länge som möjligt och att köpa nytt är det sista man gör.

Konsumtion som bygger på linjära produktionsmodeller leder till utvinning av jungfruliga råvaror och stor energiförbrukning. Överkonsumtion leder till att skogar huggs ned, vatten förorenas, hav fylls av plast, växt- och djurarter utrotas och klimatförändringen förvärras.

I Sverige år 2020 lever vi som om det fanns 4,2 jordklot^{II}. Det innebär att djur, natur och människor i andra länder och generationer får betala för det vi konsumerar. För att vi ska kunna nå FN:s mål om en hållbar konsumtion och produktion till 2030 behöver vi förändra våra konsumtionsmönster. Vi äter för mycket kött, vi flyger för mycket, vi kör för mycket bil och vi köper för många nya mobiler, kök, kläder, soffor och prylar i allmänhet.

Ett led i att sänka vår klimatpåverkan är att utnyttja våra resurser bättre. En bil står parkerad och outnyttjad 95 procent av tiden^{III}. Hela 89 procent av befolkningen har klädesplagg dom inte har använt det senaste året^{IV}. Dubbelt så många användningar under ett plaggs livscykel eliminerar nästan 50 procent av påverkan oavsett påverkanskategori så som klimat, vatten eller energi^V.

Vi kommer alltid behöva kläder, dom skyddar oss, vår kropp och hud mot yttre påverkan. Mode är även identitetsskapande och mer än bara kläder och det finns ett samband mellan svenskars konsumtion och deras välbefinnande. Ju mer pengar en konsument spenderar på mat, kläder, hemelektronik och möbler, desto nöjdare är denne med livet. Detta gör det utmanande för människor att minska sin konsumtion. Konsumtionen bör fortsätta men behöver förändras och bli mer effektiv ur miljöperspektiv.

Det finns ett stort utbud av tjänster och möjligheter till mer hållbar konsumtion och på följande sidor visas flera exempel.

Många hemsidor har tips om hur du kan aktivera din garderob och konsumera mer hållbart, bland annat:

- [F/act movement](#)
- [Sveriges konsumenter-tips för att konsumera hållbart](#)
- [Naturskyddsföreningen- grön guide](#)
- [Smarta Kartan](#)

Vårda det du har - inkl. laga och uppdatera

Att förlänga livstiden på textilier är mer hållbart än att återvinna dom. Att återanvända om och om igen, laga och lappa är det mest hållbara alternativet.

Flera företag har tips och inspiration på sina hemsidor hur man kan vårda deras produkter för så lång livslängd som möjligt. Nedan är exempel från F/act Movements's hemsida. På följande sidor kommer ännu mer tips på var man som konsument kan vända sig för att hitta hjälp och inspiration för vård, lagning och uppdatering av sina produkter.

SÅ SYR DU EN KNAPP

SÅ VÅRDAR DU DINA KLÄDER

9 INSTAGRAMKONTON MED FOKUS PÅ REMAKE

Kläder och skor

Repamera

Skräddare online och verksamma i hela Sverige för lagning av kläder (även initiativtagarna till White Monday som numera kallas Circular Monday). Lagar och måttanpassar kläder, skor och väskor. <https://repamera.se/>

Sveriges Skomakarmästarförbund

Samlar skomakare runt om i landet. På hemsidan kan du hitta en skomakare nära dig <https://skomakare.se/>.

MQ Marqet

MQ Marqet har skräddare knutna till varje butik i hela landet och erbjuder skräddartjänster oavsett om du köpt kläderna på MQ eller någon annanstans. Ungefärliga priser för dessa tjänster hittar du på <https://www.marqetstores.se/vara-tjanster/skraddartjanst/>.

På deras hemsida finns även bra tips på klädvård.

Nudie

Nudie jeans lagar dina Nudie jeans helt utan kostnad. I Sverige finns Nudie repair shops för tillfället i Göteborg, Stockholm och Malmö. <https://www.nudiejeans.com/repair-spots>

H&M Syateljé

H&M's syateljéer finns för tillfället i Göteborg, Malmö och Stockholm där kan man lämna in kläder för lagning, måttanpassning och brodyr. På deras hemsida finns även bra tips på hur du tar hand om dina plagg https://www2.hm.com/sv_se/hm-sustainability/take-care.html/

Fixa Grejen - kläder och skor

Smarta tips och hemmahacks från Naturskyddsforeningen för att förlänga livet på dina kläder och skor <https://www.naturskyddsforeningen.se/fixagrejen/tips/klader/>

Heminredning**Repamera**

Skräddare online och verksamma i hela Sverige för lagning av kläder (även initiativtagarna till White Monday som numera kallas Circular Monday) Lagar och måttanpassar kläder, skor och väskor. <https://repamera.se/>

Sveriges tapetserarmästare

Branchorganisation där du hittar allt om gardinmakare, bilsadelmakare samt möbeltafetserare. Här kan du hitta din lokala hantverkare oavsett var i Sverige du befinner dig. <https://www.tapetserarmastare.se/>

Fixa Grejen- hem och möbler

Smarta tips och hemmahacks från Naturskyddsforeningen för hem och möbler. <https://www.naturskyddsforeningen.se/fixagrejen/tips/hem-mobler/>

PTV

Renoverade möbler samt möbelvård <https://www.ptv.se/>

Bemz

Skräddarsydda överdrag och nya möbelben för att uppdatera din IKEA-soffa, fåtölj, stolar och mer, allt för att kunna behålla en fullt fungerande möbel även om tyget är trasigt eller möbeln känns daterad. <https://bemz.com/sv-se>

O.H. Sjögren

Omklädning av möbler från Carl Malmsten. De möbler som kläs om märks med originalmärkning. Möjlighet till hämtning och lämning av möbler i stora delar av landet. <https://www.sjogren.se/omkladset-carl-malmsten>

Prettypegs

Förläng livet på dina IKEA-möbler genom att fräscha upp dem med nya möbelben och knoppar. <https://www.prettypegs.com/sv/>

Fritidsartiklar**Fixa Grejen- för hobby och fritid**

Smarta tips och hemma hacks från Naturskyddsforeningen för hobby och fritid. <https://www.naturskyddsforeningen.se/fixagrejen/tips/hobby-fritid/>

Surfspot

Allt inom våtdräkter, torrdräkter, kitesurf, vindsurf, SUP, wakeboard mm. Det finns prylar och tips för att laga skador samt möjlighet till uthyrning av viss utrustning. <https://www.surfspot.se/>

Willfix

Erbjuder det mesta inom lagningar och ändringar av friluftskläder. Utför även lagningar av vattentäta plagg. <https://willfix.se/>

OrganoTex

Biologiskt nedbrytbara och fluorkarbonfri vattenavvisning för textilier samt vårdande tvättmedel för vattenavvisande plagg, dun och ullprodukter. <http://organotex.com/>

Övrig konsumtion

Knivbrev

Professionell grundslipning till privatpersoner och företag, slipning av såväl knivar inklusive brödknivar, saxar, sekatorer, köttkvarnar, klingor mm. Prislista finns på hemsidan.
<https://www.knivbrev.se/>

Byggnadsvårdsbutiker

Här hittar du byggnadsvårdsbutiker runt om i hela landet.
<https://byggnadsvard.se/medlem/byggnadsvardsbutiker/>

Fixa Grejen

Smarta tips och hemmahacks för att förlänga livet på dina prylar och kläder.
<https://www.naturskyddsforeningen.se/fixagrejen/>

Happy Phone

Reparation och rådgivning för mobiltelefoner i Linköping, Alingsås, Växjö, Trollhättan och Kristianstad. <https://happyphone.se/>

Fixotek

Sociala mötesplatser för att låna verktyg och laga till exempel kläder, cyklar, möbler och elektronik i Göteborgs stad i Majorna, Rannebergen och Hammarkullen.

Dela, byt och hyr

Om en produkt kan användas fler gånger innan den kasseras minskar miljöpåverkan från tillverkning och transport per användning. Ifall vi delar produkter som inte används så ofta så minskar förhoppningsvis konsumtionen och produktionen av de varor som annars ligger på hyllan, i förrådet eller garderoben större delen av sina liv. Ibland behöver vi produkter mer sällan och för enstaka tillfällen. Ibland blir inköpen inte så bra som vi först planerat eller passar inte vår livsstil eller kropp längre. Genom att dela, byta eller hyra dessa produkter kan vi bidra till mer effektivt resursanvändande.

På följande sidor finns exempel på var och hur du kan hyra, byta eller dela prylar och kläder.

Exempel

Man kan arrangera prylbyttardag eller klädbyttardagar. Få tips och inspiration på <https://www.naturskyddsforeningen.se/prylbyttardagen>.

Man kan skapa en så kallad TaGe hylla vilket kan vara ett bytesrum eller en byteshylla på din arbetsplats, i din hyresgäst- eller bostadsrättsföreningen, på förskolan eller på idrottsklubben. Här kan du Ta och Ge saker som kläder, inredning, fritidsartiklar och annat ni kommer överens om.

Tips finns på <https://www.naturskyddsforeningen.se/dela-mera>

Illustration: Erica Jacobson för Naturskyddsforeningen

Kläder och skor

Gemme

Svensk digital plattform för uthyrning av kläder och accessoarer för henne. Internationella varumärken samt skandinaviska designers. Både företag och användarna själva hyr ut sina plagg, lägger upp annonser och sätter priserna. <https://gemmecollective.com/>

It's Re:leased

Hon kan hyra kläder och accessoarer från designers som Stine Goya, Hope, Day Birger et Mikkelsen och Filippa K. Månadsprenumeration för 750 kronor i månaden. <https://www.itsreleased.com/>

Klädoteket

Hyr ut kläder och accessoarer för henne genom medlemskap, webshop samt fysisk butik i Göteborg. <https://www.kladoteket.se/>

Girl Meets Dress

Londonbaserad tjänst för att hyra designerklänningar. Tillgänglig i hela Europa. <https://www.girlmeetsdress.com/>

Sabina & Friends

Hyr märkeskläder för henne. <https://sabinaandfriends.se/>

Swop Shop

Bytesbutik på nätet och fysisk butik i Malmö. Köp eller byt kläder, skor och accessoarer. Finns även som app. <https://www.swopshop.se/#/>.

Popswap

En klädbytar-app för att matcha din garderob med andras genom att swipa fram dina favoriter och därefter byta till dig plagg mot något du själv tröttnat på. Man hittar appen i AppStore eller Google Play.

Hack Your Closet

Via Hack Your Closet får du hem en låda med second hand-plagg en gång i månaden, som du hyr och sen skickar tillbaka. <https://www.hackyourcloset.com/>

The wow closet

Uthyrningsservice för designerklänningar från svenska och internationella varumärken. Du kan också hyra ut de plagg du inte längre använder. The wow closet finns online samt fysisk butik i Stockholm. <https://www.thewowcloset.se/>

Myrorna

Hyr din outfit hos Myrorna. Resultatet blir mindre garderobstid för plagget i fråga, och ett betydligt mer effektivt resursanvändande. Först ut är butiken på Kolargatan i Stockholm: <https://www.myrorna.se/butiker/stockholm/ropsten-kolargatan/>

Remake – Stockholms stadsmission

Remake är Stockholm stadsmissions eget modemärke som designar kläder tillverkade av insamlat material. Här kan du hyra unika unisex-plagg i två veckor. <https://www.remakestockholm.se/>

H&M:s butik vid Sergels Torg

H&M:s butik vid Sergels Torg i Stockholm erbjuder uthyrning av utvalda damplagg från H&M:s Conscious Exclusive-kollektioner.

Hyber

Hyr barnkläder, skor och vagnar med mer i storlek i takt med att barnen växer. <https://hyber.com/>

Heminredning

Beleco

Hyr möbler till kontoret, hemmakontoret, eventet, hemmet, eller styla inför bostadsförsäljning. <https://www.beleco.com/>

Linneriet

Abonnera på sängkläder, levereras nymanglade direkt till din dörr för månadskostnad. <https://www.linneriet.com/sa-funkar-det/>

Fritidsartiklar

Houdini

Uthyrning av skalblagg för skidåkning.
<https://houdinisportswear.com/sv-se/explore/houdini-rental>

Snabb sport och byteshandel

Butik i Göteborg med bl a begagnad vintersportutrustning inom hockey och skidåkning m.m. När barnen växt ur sin utrustning kan man byta in till större storlek och betala mellanskillnaden. <https://www.snabbsport.se/>

Fritidsbanken

Lånar ut sport- och friluftsutrustning. Finns på en mängd orter.
<https://www.fritidsbanken.se/>

Rent-A-Plagg

Hyr utrustning för fjällturen, vinter som sommar. Bokas online och skickas som paket, kan också hämtas ut på flera ställen i Åre med omgivningarna.
<https://www.outdoorbuddies.se/>

Sporthyra

Hyr skidor, cykel, kajak och annan fritidsutrustning. Butiker bl a i Göteborg och Kungälv.
<https://sporthyra.se/>

Skipperi

Plattform för att hyra och hyra ut fritidsbåtar mellan privatpersoner.
<https://www.skipperi.se/>

Naturkompaniet

Hyr ett tält eller ryggsäck från Fjällräven för vandringen i alla Naturkompaniets butiker.
<https://www.naturkompaniet.se/service/uthyrning/>

Outdoor Buddies

Hyr friluftskläderna och utrustning istället för att köpa dem online eller i Åre.
<https://www.outdoorbuddies.se/>

Övrig konsumtion

Hygglo

Marknadsplats för uthyrning mellan konsumenter i Göteborgs området, allt från SUP brädor, släpvagnar, takbox, till verktyg till annan utrustning. <https://www.hygglo.se>

Yaytrade

Marknadsplatsen kombinerar köp, sälj, byten och uthyrning av allt som har ett värde inom prylar och tjänster. <https://www.yaytrade.com/>

Rentl

Hyr saker av andra privatpersoner. <https://www.rentl.se/>

Snowbox

Prenumerationstjänst i Sverige för smycken. <https://www.snowbox.se/>

Åre Barnvagnar

Abonnera på barnvagn eller hyr barnvagn, babyskydd, resesäng eller bärstol. Boka online och hämta/lämna i butiken i Åre <https://www.arebarnvagnar.se/hyra-barnvagn/>

Gratisbutik

Ideell secondhand-butik för att laga, låna, byta och bygga där allt är gratis. Finns i Göteborg i Kortedala, Högsbo och Olofsbo

Grannsaker

Dela saker med grannarna med hjälp av app. <https://www.grannsaker.se/>

Streetbank

Låna saker av andra privatpersoner. Internationell plattform.
<https://www.streetbank.com/splash?locale=en>

Snappcar

Hyr bil mellan privatpersoner, helförsäkrad via If. <https://www.snappcar.se/>

Gomore

Hyr grannens bil, leasa en bil du kan dela eller samåk med andra. <https://gomore.se/>

Båtpoolarna

För en månadsavgift kan man tillsammans med upp till fem andra hyra båt.
<http://www.batpoolen.se/b%C3%A5tpoolen-36315967>

Husqvarna Battery Box

Husqvarna testar lösning för att hyra trädgårdsverktyg från en box som ställs upp t ex i ett köpcentrum, bokning genom digitalt bokningssystem.
<https://www.husqvarna.com/se/hbb/>

Clas Ohlsson

Hyr verktyg och andra smarta produkter i alla Clas Ohlsson butiker.
<https://www.hyrhosclasohlson.se/>

RP

RP hjälper företag med kontorsinredning, dom kan rusta upp och designar om möbler som redan finns eller hyr ut och kompletterar med hållbar inredning. Dom kan även magasinera eller köpa inredning som företag inte längre behöver. <https://rp.se/>

Brighteco

För en fast avgift varje månad får man ljus som tjänst där Brighteco tar hand om allt från behovsanalys, planering, installation, underhåll, service och uppgraderingar till nedmontering och återbruk. <https://www.brighteco.se/>

Envivo

Envivo hjälper företag med kontorsinredning, för en månadshyra hjälper dom med planering, ritningar och inköp till själva möbleringen av det cirkulära kontoret. Dom inventerar er befintliga inredning, ger en hållbarhetsbelysning, fyller på med återanvänd inredning, återanvänder eller återvinner den inredning ni inte behöver och byter produkter åt er när ni behöver. <https://envivo.se/>

Lösningar i lokalsamhället**Smarta kartan**

En omfattande guide till cykelkök, bytesgrupper, klädbytardagar, gratisbutiker och digitala plattformar för delande. <https://www.smartakartan.se/>

Styr&Ställ

Låna/hyr cykel i Göteborg för att göra kortare resor i staden. <https://styrochstall.se/en/>

Voi

Elsparncyklar att hyra på gatorna i Göteborg, Stockholm, Malmö, Uppsala m fl städer.
<https://www.voiscooters.com/>

Kvilles lådcykelpool

Uthyrning av lådcykel som gör det enklare för boende att snabbt lösa kortare transporter i området utan bil. <https://www.parkeringgoteborg.se/ladcycelpool/>

Swinga

En kooperativt ägd app som gör det enkelt och tryggt att låna verktyg, fritidsprylar och annat av varandra. Under utveckling och testas just nu i utvalda bostadsområden.
<http://www.swingabazaar.se/>

Mötesplats Backa Brunnsbo

Låna verktyg, sällskapsspel, köksmaskiner, textilredskap och cykelpump.
<https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/motesplats-backa-brunnsbo->

Leksaksbiblioteket

Låna ekologiska/giftfria leksaker, fungerar som ett bibliotek. Rengöring med ekologiska tvättmedel mellan varje utlån <https://www.leksaksbiblioteket.se/>

Llama Lloyd

Kafédriov av en musikentusiast där man kan hyra cyklar eller prata om kollaborativ ekonomi. <https://www.llamalloyd.se/>

Leksaksbodar

Förråd i närheten av lekplats där man kan låna leksaker, sparkcyklar, pulka mm för en månadsavgift. Finns på fler platser, googla på leksaksbod och området ni bor i så kanske ni hittar en bod i närheten där ni bor.

Köp begagnat

Hundratals second hand-plagg har mindre klimatpåverkan än ett enda nyttillverkat, enligt en studie så har en enda nyttillverkad jacka större klimatpåverkan än 393 secondhand-jackor^{VI}.

Ökad konsumtion av nyproducerade varor - särskilt kläder - innebär en ökning av industrins påverkan på miljö och klimat. Den stora vattenåtgången vid tillverkning av bomull och utsläppen i samband utvinning av fossila bränslen för att tillverka polyester är två exempel. Genom att välja second hand, eller snarare ”pre-loved”, framför nyproducerat minskas den negativa klimatpåverkan från koldioxidutsläpp förenat med nyproduktion av kläder.

Unga konsumenter banar vägen för second hand–shopping av kläder^{VII}. Trender från USA påpekar att second hand försäljning kommer att vara större än försäljning av nya varor redan år 2030^{VIII}. Marknaden utvecklas och blir mer nischad för olika kundgrupper, butiker och hemsidor blir mer attraktiva och att hitta rätt produkt underlättas för kunden. På följande sidor synliggörs några få exempel av alla de aktörer som finns på marknaden.

**FÖRDOMAR OM HÅLLBARHET OCH MODE -
JOHANNA NILSSON, SLOW FASHION, GER
SVAR PÅ TAL**

Uppdaterad: dec 9

Johanna Nilsson är instagrammare, bloggare, föreläsare, poddare och författare av boken Slow Fashion. Hon är en av de som står bakom Klimatklubben och hon är Sveriges guru inom hållbarhet och mode. Denna människa vet vad hon snackar om och vi har fått äran att utmana henne med några vanligt förekommande åsikter och fördomar om hållbarhet och mode. Häng med!

Bild: Johanna Nilsson

Lästips: [F/act Movement: Johanna Nilsson och Slow Fashion ger svar på tal](#)

Kläder och skor

Myrorna

Ideell second hand aktör som säljer kläder, skor och mycket annat på flera platser i landet. Även utvalda produkter online. <https://www.myrorna.se/>

Björkåfrihet

Ideell second hand aktör som säljer kläder, skor och mycket annat på flera platser i landet. Särskilt bra butik på Backaplan i Göteborg. 90-konto hos Svensk Insamlingskontroll. <https://bjorkafrihet.se/>

Röda Korset

Ideell second hand aktör som säljer kläder, skor och mycket annat på flera platser i landet. Även butik online i samarbete med Tradera. 90-konto hos Svensk Insamlingskontroll. <https://www.rodakorset.se/vad-vi-gor/second-hand/>

Stadsmission

Ideell second hand aktör som säljer kläder, skor och mycket annat på flera platser i landet. 90-konto hos Svensk Insamlingskontroll. Sveriges Stadsmissioner består av tio stadsmissioner i dagsläget i Göteborg, Kalmar, Linköping, Skåne, Stockholm, Uppsala, Umeå, Eskilstuna, Västerås och Örebro.

Remake sthlm

Stadsmissionens egna märke av kläder gjorda från återvunna plagg. <https://www.remakestockholm.se/>

Sellpy

Sveriges största e-handel för second hand och vintage som hjälper till att få sålt dina gamla saker genom att hämta upp och sköter allt kring försäljningen där vinsten delas lika. Bygger även plattformar för varumärken. <https://www.sellpy.se/>

Varié

Köp och sälj moderiktiga kvalitetsplagg från utvalda varumärken. <https://varie.se/>

Ragtime

Klassisk vintagebutik med herrkläder på Magasinsgatan i Göteborg, finns också som nätbutik. <https://ragtimeherr.se/>

Veras

Butik i Borås och nätbutik med en blandning av kvalitets-vintage/second hand och nytt. <https://veras.store/>

Plick

En av Sveriges största nischmarknadsplatser för begagnade kläder, skor och accessoarer. Främst en app med ca 100 000 nedladdningar på den svenska marknaden. <https://plick.se/>

Footly

Hämtar upp och säljer åt dig, du får 40% eller 80% på dyrare grejer. Har även egen marknadsplattform. <https://www.footly.se/>

MQ Marqet

Utvalt damsortiment från Myrorna i flera MQ Marqet butiker. <https://www.marqetstores.se/myrorna-butiker/>

Polarn och Pyret

Online tjänst – där man som medlem kan köpa och sälja P.O.P-plagg, helt gratis. <https://www.polarnopyret.se/second-hand>

COS resell

Online tjänst – där man kan köpa och sälja COS plagg. <https://www.cosresell.com/>

& Other Stories

Online tjänst i samarbete med Sellpy – där man kan köpa och sälja damplagg från & Other Stories. <https://stories.sellpy.se/>

Nudie

Second hand and re-used Nudie jeans. <https://www.nudiejeans.com/selection/re-use>

Scorett

Scorett second hand and reuse sortiment <https://www.scorett.se/reuse>

Pete and Harry

Utvalt exklusivt vintage för honom, kläder, skor, klockor och mycket mer. <https://peteandharry.com/>

Judits

Utvalt second hand sortiment och nära samarbete med Filippa K. Butik i Sockholm. <https://www.judits.se/>

Beyond Retro

Trendig second hand butik i bland annat Arkaden i Göteborg. Även försäljning online. <https://www.beyondretro.com/>

Broadway and sons

Nischad second hand butik i centrala Göteborg och försäljning online med vintage militär och arbetskläder. <https://www.broadwayandsons.com/>

Rave review

Stockholmsbaserat ungt klädmärke som tillverkar high-end kläder av återvunna hemtextilier. <https://www.instagram.com/ravereviewclothes/>

Heminredning**PTV**

Renoverade möbler, möbelvård i Göteborg med försäljning online. <https://www.ptv.se/>

Möbler säljes, köpes och skänkes

Facebookgrupp där man kan få eller skänka möbler eller heminredning du inte längre behöver. <https://www.facebook.com/groups/362699297194707/>

Bjussa

Bjussa är ett socialt företag som drivs utan vinstsyfte. Blir av med det du inte längre behöver eller få tag på det du letar efter. <https://www.bjussa.se/>

Fritidsartiklar**Tracks Recycle**

Secondhandbutik i Majorna kläder och utrustning för utomhussporter och friluftsliv, även mindre utbud online. <https://tracksrecycle.se/>

Snabb sport och byteshandel

Butik med bl a begagnad vintersportutrustning inom hockey och skidåkning m.m. När barnen växt ur sin utrustning kan man byta in till större storlek och betala mellanskillnaden. <https://www.snabbsport.se/>

Houdini

Köp använda Houdini-plagg second hand. <https://houdinisportswear.com/sv-se/reuse>

Övrig konsumtion

Tradera

Tradera är en svensk nätauktions- och e-handelsplats. <https://www.tradera.com>

Blocket

Online marknadsplats för att sälja och köpa mellan bland annat privatpersoner med över 5 miljoner varor. <https://www.blocket.se/>

Shpock

App för att köpa och sälja begagnade kläder och prylar. Finns i flera länder. <https://www.shpock.com/en-gb>

Returhuset

Försäljning av mobiler, surfplattor, datorer m m som är begagnade och rekonditionerade. Finns också som fysisk butik i Staffanstorps med vitvaror, inredning, möbler, kläder, cyklar, leksaker samt verkstäder där du kan laga mobilen, skorna eller cykeln. <https://www.returhuset.se/>

ReTuna

Återbruksgalleria i Eskilstuna med butiker som förädlar, reparerar och omvandlar gamla saker till nya saker, som de sedan säljer vidare. <https://www.retuna.se/hem>

Yaytrade

Marknadsplatsen kombinerar köp, sälj, byten och uthyrning av allt som har ett värde inom prylar och tjänster. <https://www.yaytrade.com/>

Swappie

Köper, rekonditionerar och säljer begagnade mobiler <https://swappie.com/se/>

Tise

Köp och sälj plagg i instagramliknande format. <https://tise.com/>

van Deurs

Acessoarer i upcyclade material i butik i Stockholm. <https://vandeurs.se/collections/vintage/>

Ateljé Johanna

Smedja på Öland som jobbar med återvunnet guld och silver. <https://www.johanna.se/>

Lösningar i lokalsamhället

Tiptapp

Betala någon för att komma och hämta något du inte längre behöver – eller få lite betalt om det du vill bli av med har ett andrahandsvärde. <https://www.tiptapp.com/sv>

Kvillehyllan

Här kan du hyra en hyllsektion på Kvilletorget på Hisingen i Göteborg där du ställer dina prylar som Kvillehyllan sen säljer åt dig. <https://www.kvillehyllan.se/>

Hyllis

Här kan du hyra en hyllsektion i Göteborg där du ställer dina prylar som de sen säljer åt dig. <http://www.hyllis.se/>

Köp nytt

Om och när du köper nytt är det bra om du verkligen tänker över ditt köp och ifall du borde överväga köpa second hand eller hyra produkten i stället. Äg gärna färre saker och använd dom ofta. Produktion av nya varor och produkter leder till utvinning av jungfruliga råvaror, utsläpp från transporter och energiförbrukning från tillverkning och produktion.

Om du måste köpa nya produkter överväg att köpa dom i återvunnet material. Genom att använda återvunna material minskar behovet av nya råvaror. Återvunnet material tar vanligtvis bort några produktionsprocesser och kan därmed även minska användningen av vatten och energi samt utsläppen av växthusgaser beroende på hur återvinningen går till.

Om du har möjlighet kolla upp om företaget du köper från arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor. Oftast finns det hemsidor och hållbarhetsrapporter där företagen bör redovisa hur dom jobbar med arbetsvillkor i produktion och hur dom jobbar med kontroll och uppföljning av materialen och tillverkningen. Överväg att köpa från svenska företag då dessa ska följa svensk lagstiftning och bör kontrolleras av svenska myndigheter.

”Produkter som är importerade från länder utanför EU och EES behöver inte nödvändigtvis innehålla kemikalier som inte är tillåtna inom EU. Resultaten från Kemikalieinspektionens tillsyn av produkter som sätts på den svenska marknaden via e-handel visar dock att andelen produkter som inte uppfyller de europeiska kemikalieglerna är mycket högre vid handel med leverantörer utanför EU och EES”.

Citat från [Rapport 3/21: Ökad e-handel – ökade kemikalierisker](#) utgiven av Kemikalieinspektionen 2021

Trovärdiga märkningar kan innebära en trygghet i att utomstående tredje part har varit involverade i processen för att säkerställa efterlevnad enligt uppsatta kriterier i den specifika märkningen. Märkningar från tredje part kan vara en extra garanti för mer robusta processer och rutiner kring efterlevnad av målet i märkningen. Olika märkningar har mer eller mindre kontroller för uppföljning och inspektion.

Olika märkningar har dessutom olika syften och mål. Nästa sida är inte en komplett guide för märkningar men några få som vi vill lyfta då dom har kontroller för att garantera innehåll av återvunnet material. Det kan finnas fler märkningar. Det är bra om organisationen bakom märkningarna är medlemmar i och följer ISEALs rekommendationer.

Tips på märkningar

Cradle to Cradle

ställer höga krav på produktdesign, tillverkning och företagen i stort. Bland annat måste företagen använda säkra, sunda material (rengöringskemi och förpackning) för människa och miljö samt engagera sig i social och miljömässig rättvisa, därtill biologisk mångfald. Produktdesignen ska säkerställa att samtliga ingredienser kan återanvändas som näringsämnen i det biologiska eller tekniska kretsloppet, tillverkningsanläggningar ska använda 100% förnybar energi och vattenkvalitet och tillförsel är skyddade och berikade. Prestationsnivåerna är basic, bronze, silver, gold och platinum.

GRS, Global Recycled Standard

ställer krav på certifierat återvunnet material. Standarden tar hänsyn till hela kedjan och omfattar hela produkten eller tyget från råmaterial till slutlig produkt. Den säkerställer att materialet innehåller återvunna delar och omfattar även miljömässiga faktorer, kemikalierestriktioner och sociala aspekter. GRS har 2 olika certifieringar:

Klass 1: Endast produkter som består av minst 50 % återvunnet material får märkas med GRS. Om en produkt inte består av 100% GRS certifierat innehåll måste detta framgå tydligt.

Klass 2: Produkter med flera olika återvunna material måste deklarerar detta i angivet % för varje material.

För god transparens bör produkten ha logga med certifikatsnummer.

RCS, Recycling Claim Standard

är en märkning för spårbarhet av återvunnet textilt material. RCS ställer inga krav vad gällande miljömässiga aspekter i produktionsprocessen (vatten- och energiförbrukning), sociala aspekter, säkerhetsrelaterade frågor och lagstiftning. RCS täcker för produkter som består av 5 – 100% återvunnet material. RCS har 2 olika certifieringar:

Klass 1: RCS 100 garanterar 100 % återvunnet material i en produkt.

Klass 2: RCS OCS Blended garanterar 5-95 % återvunnet material

För god transparens bör produkten ha logga med certifikatsnummer.

Referenser

- i. Konsumtionsrapporten 2019, Göteborgs Universitet
- ii. <https://www.overshootday.org/>
- iii. <https://www.ri.se/sv/berattelser/bildelning-lagre-klimatpaverkan>
- iv. <https://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/89-procent-har-kladesplagg-de-inte-anvant-det-senaste-aret>
- v. <http://mistrafuturefashion.com/wp-content/uploads/2019/08/G.Sandin-Environmental-assessment-of-Swedish-clothing-consumption.MistraFutureFashionReport-2019.05.pdf>
- vi. Återbruksbarometern 2019 del 1 av Björkåfrihet. Klimatpåverkan från tillverkning, distribution och försäljning av ett nytt plagg jämfördes med insamling, sortering, prismärkning, distribution och försäljning av liknande secondhand plagg.
- vii. Undersökning Demoskop gjorde för Future Report: <https://futurereport.schibsted.com/generation-z-is-leading-the-change/>
- viii. Thredup report

Västra Götaland har ett av Sveriges tuffaste regionala klimatmål – att bli en fossiloberoende region till år 2030. I detta mål innefattas ett konsumtionsmål om att utsläppen från vår konsumtion ska minska.

Denna guide vill visa på möjligheter för att bli en mer hållbar och cirkulär konsument av sällanköpsvaror och framförallt varor med stor klimatpåverkan, så som exempelvis kläder och skor med även heminredning, fritidsartiklar och till viss del övrig konsumtion.

Denna guide är framtagen av Västra Götalandsregionens och Länsstyrelsens kraftsamling "Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om" i samarbete med Borås Science Park.

klimat2030.se